

Nomes em recordo d'ella

24.09.80

Una de les característiques d'una elocució catalana poc genuïna és, com se sap, el fet que s'hi prescindeixi de l'ús dels pronoms en i hi —que es produeix a causa de la inexistència, en castellà, d'aquestes partícules—, amb què hom opta per la simple omisió dels complements que aquells pronoms han de representar o bé per l'ús d'altres formes pronominals (no febles) precedides per la preposició corresponent. Comparem S'hi prescindeix... amb Es prescindeix en ella..., i En prescindeixen amb Prescindeixen d'ells i ens adonarem tot seguit que la primera solució de cada cas és la més genuïna i pròpia de la nostra llengua, la que no traeix cap influència estrangera. Avui, en què tants no se saben estar de sotmetre-s'hi, a influències estranyes, les recomanacions perquè hom no prescindeixi d'aquests pronoms són tan freqüents com necessàries.

Però tot coneix les seves limitacions, en el llenguatge, i cal convenir que en alguns casos especials s'ha de prescindir de les partícules de què ens ocupem i recórrer necessàriament als pronoms forts precedits per una preposició. I no ens referim ara als casos obvis en què cal evitar la confusió d'antecedent o, dit altrament, en què convé determinar el complement en un grau superior al que permet una partícula pronominal, sinó a aquells en què la frase conté certes modificacions adverbials —expressant la idea de negació, exclusió, preferència, etc— que afecten el complement del verb i amb les quals s'indica que és precisament aquest complement el que rep —preferentment o exclusivament— o deixa de rebre l'acció verbal: si aquest complement fos representat per un pronom feble, semblaria que es vol indicar que és justament l'acció d'aquell verb, i no la d'un altre, la que és objecte de negació, exclusió, preferència, etc. Així, parlant d'una noia determinada, diríem Només em recordo d'ella (és a dir, no em recordo de ningú més): si dèiem Només me'n recordo caldria interpretar que l'única cosa que fa —qui parla— és recordar-se'n (no li diu res, no li escriu, etc). Anàlogament, diríem No parlàvem d'ell (parlàvem d'una altra persona): No en parlàvem representa una negació més absoluta, si més no pel que fa a l'acció de parlar; Solament accedeixen a això (no accedeixen a res més): si dèiem Solament hi accedeixen hom interpretarà que es limiten a accedir-hi (sense intervenir-hi, contribuir-hi, etc); Més aviat es riuen de tu (i no d'una altra persona): Més aviat se'n riuen (el que fan és riure-se'n i no una altra cosa).